

WEB SAHIFA VA WEB SAYT TUSHUNCHASI

*Narzullayev Shaxzod Tohir o'g'li**Forish tuman texnikumi Maxsus fan o'qituvchisi***Annotatsiya**

Ushbu ma'ruza matni Web sahifa va Web sayt tushunchalarini o'z ichiga oladi. Ularning o'zaro farqlari, tuzilishi, ishlash prinsiplari hamda Internetdagi axborot almashinuvi jarayonidagi ahamiyati ko'rib chiqiladi. HTML, CSS va domen tushunchalariga qisqacha to'xtalib o'tiladi.

Kalit So'zlar: Web sahifa, Web sayt, Internet, HTML, CSS, Domen, Hosting, URL, Veb-brauzer.

Annotation

This lecture text covers the concepts of Web page and Web site. Their differences, structure, operating principles, and significance in the process of information exchange on the Internet are examined. Brief introductions to HTML, CSS, and domain concepts are provided.

Keywords: Web Page, Website, Internet, HTML, CSS, Domain, Hosting, URL, Web Browser.

KIRISH

Bugungi kunda axborot texnologiyalari hayotimizning ajralmas qismiga aylangan. Ma'lumotlarni olish, xizmatlardan foydalanish va muloqot qilish asosan Butunjahon o'rgimchak to'ri (World Wide Web - WWW) orqali amalga oshiriladi. WWWning asosiy qurilish elementlari esa Web sahifalar va Web saytlardir. Web saytlar – bu tashkilotlar, kompaniyalar yoki shaxslarning virtual ofisi, ma'lumotlar markazi va aloqa nuqtasidir. Shu bois, kelajakdagi mutaxassislar sifatida Web sahifa va Web saytning mohiyatini, ularning o'zaro bog'liqligi va farqlarini aniq bilish muhimdir. Ushbu mavzuning maqsadi: Web sahifa va Web sayt tushunchalariga aniq ta'rif berish, ularning tuzilishini tushuntirish va ishlash prinsiplarini yoritishdan iborat.

ASOSIY QISM**1. Web sahifa tushunchasi**

Web sahifa (Web Page) – bu Internet brauzerida ko'rsatish uchun mo'ljallangan yagona elektron hujjatdir. U HTML (HyperText Markup Language) yordamida tuzilgan matn, rasm, video, audio va boshqa media elementlarini o'z ichiga oladi. Har bir sahifaning o'ziga xos manzili bo'ladi, bu URL (Uniform Resource Locator) deb ataladi. Web sahifa – bu Web saytning faqat bir bo'lagi, bitta faylga o'xshaydi.

2. Web sayt tushunchasi

Web sayt (Web Site) – bu bir domen nomiga birlashgan va umumiy mavzu, dizayn hamda funksiyaga ega bo'lgan o'zaro bog'langan Web sahifalar to'plamidir. Sayt odatda Bosh sahifa (Home Page) bilan boshlanadi va undan boshqa sahifalarga (Kontaktlar, Mahsulotlar, Yangiliklar va h.k.) o'tish imkonini beruvchi navigatsiya (menyular) mavjud bo'ladi. Web sayt ishlashi uchun domen nomi (sayt manzili) va hosting (sayt fayllari saqlanadigan joy) zarur.

3. Asosiy farqlar

Web sahifa yagona hujjat (fayl) bo'lib, uning manzili asosiy sayt manzilidan keyin keladi (masalan: /kontaktlar). Web sayt esa o'zaro bog'langan sahifalar to'plami bo'lib, uning asosiy manzili domen nomi (masalan: <https://www.google.com/search?q=google.com>) hisoblanadi. Web sahifaning vazifasi muayyan axborotni taqdim etish bo'lsa, Web saytning vazifasi umumiy maqsad va funksional imkoniyatlar yaratishdir.

MUHOKAMA

Web saytlarni yaratishda nafaqat struktura (HTML) balki tashqi ko'rinish va funktsionallikka ham e'tibor berish lozim. CSS (Cascading Style Sheets) Web sahifaning ko'rinishini (ranglar, shriftlar, joylashuv) boshqaradi. JavaScript esa Web sahifalarga interaktivlik qo'shadi (animatsiya, formalar bilan ishlash). Zamonaviy saytlar foydalanuvchi uchun qulay (user-friendly) va moslashuvchan (responsive) bo'lishi kerak. Shuningdek, Web saytlar ma'lumotlarni saqlagani uchun, ularning axborot xavfsizligi (SSL sertifikatlar, server himoyasi) muhokamaning muhim qismidir. Sayt muvaffaqiyatining asosiy omili – bu uning foydali va dolzarb kontentga (mazmunga) ega bo'lishidir. Web sayt tuzilishi va uning texnik talablarini tushunish, texnikum o'quvchilari uchun kelajakda dasturlash yoki IT sohasida ishlash uchun mustahkam poydevor yaratadi.

✓ XULOSA

Web sahifa – bu Web saytning asosi va yagona ma'lumot bloki hisoblanadi. Web sayt esa o'zaro bog'langan, umumiy maqsadga xizmat qiluvchi sahifalar majmuasidir. Ularning asosini HTML, CSS va JavaScript texnologiyalari tashkil etadi. Zamonaviy dunyoda har qanday tashkilot yoki biznes uchun Web saytga ega bo'lish muhim marketing va kommunikatsiya vositasidir. Shuning uchun Web sayt tushunchalarini chuqur o'zlashtirish va ularni yaratish ko'nikmalarini rivojlantirish hozirgi kun talabidir.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Dasturlash asoslari va Web texnologiyalari. O'quv qo'llanma. (Masalan: R.M. Abrayev, Sh.M. Samatov, B.A. Mirzayev. Axborot texnologiyalari o'quv qo'llanmasining tegishli boblari.)
2. Web-texnologiyalar. I.A. Ibragimov. Toshkent, 2020. (Oliy ta'lim muassasalari uchun mo'ljallangan Webga oid adabiyot).
3. HTML va CSS asoslari. N.N. Mirzayev. (IT kurslari va texnikumlar uchun keng tarqalgan amaliy qo'llanma).
4. Internet va lokal tarmoqlar. D.N. Islomov. Toshkent, 2018. (Tarmoq va WWW ishlash prinsiplari tushuntirilgan adabiyot).
5. Dunyoviy Resurslar (Online manbalar):
 - 1 W3C (World Wide Web Consortium) rasmiy hujjatlari. www.w3.org
 - 2 Mozilla Developer Network (MDN) Web Docs. developer.mozilla.org
 - 3 "Ziyonet" ta'lim portali materiallari.